

کربلا جا زندی ژا مجاهد

محمد هاشم عرف میوه خان

قیمت ۲۵ نوان پئسا

[دفع پهریون] [جلد هزار]

(سپ حق و واسطافائتم)

”ڪربلا جا نديڙا مجاهد“

حضرت امام حسين عليه السلام جيئن پنهنجي تعليم سان وڏن ۽ حق نان قربان ٿيڻ جو جذبو پيدا ڪيو هو تنهن ٻارن ۾ به اهڙو روح ڦوڪيو هو جو اهي به قرباني لاءِ تيار هئا. نئين پڄڻ ڪربلا ۾ جيڪو قرباني جو جوهر ڏيکاريو آهي اهو عالم انسانيت لاءِ هميشه ياد رهڻ جو قابل آهي. حسيني جماعت ۾ ڪيترا ٻار به شامل هئا جن ۾ ڀني جو ذڪر ڪرڻ طوالت کان خالي نه ٿيندو تنهن ڪري انهن مان ڪن ٿورن جي ڪيفيت لکي وڃي ٿي هن لاءِ ته معلوم ٿي وڃي ته

امام حسين پنهنجن ٻچن ۾ به حق پرستيءَ جي تعليم
 اهڙي ٺهلائي هئي جا وڏن مجاهدن کان گهٽ نه هئي.
 عاشور جي رات آهي، انصار حسين هڪ خيمي ۾ جمع
 آهن، امام حسين عليه السلام انهن کي آگاهه ڪري
 رهيو آهي ته صبح جو شهادت جو ڏينهن آهي ۽ امان
 جي شهادت ڪري حق کي عهدي حيات حاصل ٿيڻي
 آهي. اصحاب خاموشي ۽ پوري ارادي سان امام جي
 تقرير ٻڌي رهيا آهن ته اوچتو ٻارنهن تيرهن سالن جو
 هڪ ٻار اٿي بهنو ۽ وڃڻ لڳو ”چاچا مائڙ، چا مياڻي
 آءٌ به شهيد ٿي ويندس؟“ امام حسين پنهنجي پائنتي
 کي سر کان پهرن نائين ڏٺو ۽ ان جي قلب جي
 ڪيفيت جي اندازي لڳائڻ جي ڪوشش ڪئي. امام
 سمجهيو ته ننڍي عمر جو ٻار ۽ یتیم آهي، تن ڏينهن
 جي بک ۽ اڃ جو ستايل آهي جنهن هن کان اڳ
 جنگ جي ميدان جون سختيون نه ڏٺيون آهن، تنهن
 جي آزمائش ڪئن وٺجي؟ امام حوال ڪيو ”قاسم
 موت کي ڪئن ٿو سمجهين؟“ شهزادي عرض ڪيو
 چاچا مائڻ آءٌ موت کي ماڳي ڪان به ملو ٿو
 سمجهان“ امام اهي لفظ ٻڌي سمجهيو ته حق جي
 تعليم جو اثر قاسم تي پورو پورو ڄميل آهي، امام

جواب ڏنو هاڻو پٽ سڀاڻي تون به شهيد ٿي ويندين
 ۽ تنهنجو ڇهن مهين جو ننڍڙو ڀاءُ علي اصغر به شهيد
 ٿي ويندو. قاسم موت جي خوش خبري ٻڌي منهن مان
 خوشي جا آثار ظاهر ڪيا. رات گذري ڏينهن ٿيو
 جنگ شروع ٿي ٻيپهرن تائين حسيني انصار شهيد ٿي
 ويا. هاڻي عزيزن جو وارو آهيو جعفر ۽ عقيـل جو
 اولاد حق تان قربان ٿي ويو قاسم امام جي خدمت
 ۾ حاضر ٿي عرض ڪيو ابا جان هاڻي مون کي موت
 جي اجازت مرحمت فرمايو. امام حسين قاسم جي
 منهن ۾ ٺهاريو: امام حسن جي ياد دل تي نازي ٿي
 اجازت ڏيڻ کان خاھوش رهيو. قاسم چاچي جي صورت
 ڏسي ماٺ ڪري خيمي ۾ ويو ۽ هڪ ڪنڊ ۾ ويهي
 روئڻ شروع ڪيو. جهڙل ماءُ پنهنجي لال جي روئڻ
 جو آواز ٻڌو ۽ بڪدم اچي پڇڻ لڳي ”ابا قاسم روئي
 ڇو رهيو آهين؟“ قاسم عرض ڪيو امان جان چاچو
 سائين موت جي اجازت ڏئي ٿي نٿو! ائين چئي مڙڪا
 پري روئڻ لڳو! قاسم جي ماءُ ام فروه جي چاهري
 مان بي آرامي جا آثار ظاهر ٿيا ۽ آسمان ڏي منهن
 ڪري چيو خدايا ”ڇا منهنجو پٽ شهادت جي شرف
 کان محروم رهندو؟ ڇا حسن جي آل حق تان قربان

ٽمن جي سعادت حاصل ڪري نه سگهندي؟ ڇا آءٌ
 قيامت جي ڏينهن جناب فاطمه زهرا سلام الله عليها
 جي اڳيان سرخرو نه ٿيندس؟ اهي هئا اهي خيال جي
 قاسم جي ماءُ جي ذهن ۾ ڦري رهيا هئا. اوچتو ماءُ
 جي ذهن ۾ هڪ خيال پيدا ٿيو اکين جا گهوڙا
 سڪي ويا جهري تي خوشي جا آثار ظاهر ٿيا، فرمايائين
 نور ديدہ قاسم تنهنجي والد شهادت جي وقت تنهنجي
 ٻالهن ۾ هڪ نعوذ ٻڌو هو ۽ فرمايو هو ته قاسم
 جڏهن مشڪل جي گهڙي تنهنجي سامهون اچي ته هن
 نعوذ کي کولي پڙهائجائين. پٽ اڄ کان وڌيڪ
 مشڪلات جو وقت پيو ڪهڙو ايندو هن نعوذ کي
 کولي پڙه شايد ان جي مدد سان منهنجي ۽ تنهنجي
 آرزو پوري ٿي وڃي! ” قاسم ماءُ کان اهي لفظ ٻڌي
 نعوذ کولي پڙهيو ته امام حسن المجتبيٰ پنهنجي پيءُ
 حسين کي لکيو هو ”ادا آءٌ ڪربلا ۾ نه هوندس جو
 نوهان تان پنهنجي جان قربان ڪري سگهان قاسم کي
 پنهنجي جاءِ تي ڇڏيان ٿو ان کي مرڻ جي اجازت
 ڏجو هن لاءِ ته ڪربلا جي حق ۽ ناحق جي جنگ
 ۾ منهن جو خون به شامل ٿي وڃي“ امام حسين پيءُ
 جو وصيت سامون پڙهيو، قاسم جي جهري تي نگاهه

ڪٿي ڀاءُ جي محبت سبب اکين ۾ ڳوڙها نري آيا
 ڀائڻي کي سيني سان لڳائي ان جي نوراني چهري تي
 چمي ڏئي جهاد جي موڪل ڏني. قاسم جي چهري
 تي خوشي جون لهرون ڊوڙڻ لڳيون. ٿو ماءُ جي
 خدمت ۾ آيو پيرن تي هٿ رکي چيو امان جان
 تنهنجا ڪروڙ ۾ احسان ٿو نعوذ جي خبر ٻڌائي
 منهنجي ڪو ماڻھو چهري کي مٿل گل گلاب جي
 رخ ڪري ڇڏيو، چاچي مائين موڪل ڏني آهي
 تنهنجو آخري منهن ڏيڻ آيو آهيان. ماءُ قاسم کي
 سيني سان لڳائي پيار ڪيو ۽ خوشيءَ سان جهاد جي
 اجازت ڏني. حضرت عباس قاسم کي گهوڙي تي
 چاڙهيو نلوار هٿ ۾ ڏني ۽ قاسم ميدان ڏي روانو ٿيو.
 يزيد جي لشڪر جو بيان آهي ته اسان ڏٺو ته امام حسين
 جي لشڪر مان هڪ چنڊ اڀريو ۽ اسان جي طرف
 اچڻ لڳو.

پڇا ڪرڻ تي معلوم ٿيو ته خيمر گير جو پوٽو ۽
 امام حسن جي دل جو ٽڪرو آهي، قاسم نالو اٿس.
 نبي زادي کي ايندو ڏسي دشمن نلوارون مڙيون ڪيون،
 ڪمانن ۾ تير وڌا ٻڙن جون نوڪون بلند ٿيون ليڪن
 هي ننڍڙو شهزادو جنهنجي جسم ۾ حق پرستيءَ جو
 خون جوش ڪاٽي رهيو هو تنهنکي انهن هٿيارن جو

ڌرو به خوف نه ٿيو، هو اڳتي وڌيو ۽ بهادريءَ سان دشمنن جي صفن کي کاٽيندو ازرق ۽ ان جي پٿرن کي قتل ڪندو اڳتي وڌيو ڏن وارا جنگ جو انداز ڏسي حيران ٿيا ته هن ٻار ڪڏهن جنگ جي شڪل به نه ڏٺي هئي تنهن سوين بزدليءَ پاهي جنهن ڏي روانا ڪيا، آخر هڪ ٻي ڏهن اوچتو تسوار جي وار ڪٽي جنهنڪن سر ٽڪر ٽڪر ٿي پيو. ننڍو مجاهد زين تان زمين تي آيو.

۽ چاچي کي آخري زيارت لاءِ هڪاريو امام حسين قاسم جو آواز ٻڌي ميدان ۾ آيو. علي جي شير کي جلال ۾ ڏسي عمر سعد جي فوج پاڇ ڪاڏي جنهن ڪري شهزادي قاسم جو لاش گهوڙن جي سڻين سان پائمال ٿي ويو ۽ جسم ٽڪرا ٽڪرا ٿي پيو ۽ حسن جو لال ڪربلا جي نئل زمين تي هميشه لاءِ آرامي ٿيو. هڪ حق پرست ٻار شهيد ضرور ٿيو ليڪن حق جي نبضن ۾ نئون خون داخل ڪري ويو.

قاسم شهيد ٿي ويو پر مذهب ۽ انسانيت جي صداقتن کي هميشه لاءِ زنده ڪري ويو، حسن جو لال خاڪ ۽ خون ۾ برابر ملي ويو ايڪن حق پرستيءَ جا جواهر اهڙا شان سان ڇمڪائي ويو جو قيامت تائين انهن جي روشني ۾ گهٽتائي پيدا نه ٿيندي.

عون ۽ محمد جعفر طيار جا پوٽا ۽ علي مرتضيٰ جا ڏهتا زينب جا لال ۽ حسين جا ڀائيجا ڏهن ٻارهن ورهن جي عمر جا مامي سائين جي خدمت ۾ حاضر ٿي عرض ڪرڻ لڳا ”مولا هاڻي اسانکي به مرڻ جي اجازت ڏني وڃي، اسان جي ڏاڏي جعفر طيار اوهان جي ناني رسول الله نان جان قربان ڪئي، اسان جان جي خواهش آهي ته اڄ اسين به ڏاڏي جي سنت کي زندهه ڪريون ۽ اوهان جي قدمن تان نثار ٿي حق ۽ صداقت کي روشن ڪري وڃون.“

حسين ننڍن ٻچن جي حق پرستي ۽ شوق جهاد ڏسي اجازت ڏني. ٻئي شهزادا وٺا ڏسڻ ۾ نه ننڍا ٻار ها ليڪن جسم ۾ جعفر ۽ علي جو خون هو، زينب خاتون جي هنج جا هليل هوا ۽ امام حسين جهڙي حقانيت ۽ انسانيت جي استاد جا شاگرد هوا، وڙهيا ۽ اهڙي گمسان جي جنگ لڙيا جو ڏسڻ وارن جا عقل حيران ٿي ويا. ننڍن ننڍن نيمڇن سان لاشن جا ڍير لڳائي ڇڏيا به ننڍا شهزادا آخر ڪيستائين لڙندا، مرڻ لاءِ آيا هوا نه وڙهڻ لاءِ، ٻئي شهيد ٿي ويا. امام حسين ٻنهي جا لاش خيمي ۾ آندا، ماءُ پٽن جا لاش ڏسي خوشيءَ کان بهڪڻ لڳي، خاک تي سر رکي عرض ڪيو ”ٻار الاها تنهن جا لک لک شڪر ۽

احسان جو تو مون غريب الوطن جي قرباني قبول
 فرمائي ۽ اسان فاطمه زهرا جي اڳيان مونکي سرخرو
 ڪيو ۽ منهن جن پٽن کي شهادت جو جذبو اهڙو
 عطا ڪيو جو پٽي شهادت جي سعادت حاصل ڪري
 زينب کي قيامت تائين سرخرو ڪري ويا. ڪا رواجي
 عورت هجي ها ته اهو دل هلائيندڙ منظر ڏسي پريشان
 حال ٿي وڃي ها ليڪن هيءُ ام المصائب زينب خانوم
 شير خدا جي ڌيءُ ۽ حق پرست حسين جي حق شناس
 پيڻ هئي جنهن پٽن جي شهادت تي شڪر جو سجدو
 ادا ڪيو ۽ پٽن جا لاش ڏسي الهڪي ٿيڻ جو حق
 بخشيو! اهي آهن سيده زاديون جن دنيا جي عورتن
 لاءِ لافاني ۽ سبق آموز مثال ڇڏيا آهن جنهنجو نظير
 ڪوئي به ملڪ محال آهي.

مسلم بن عقیل جا ٻچا، انن ڏهن سالن جو من،
 لیکن شیرن جا شیر، دلیرن ۾ دلیر، هيءُ اڳ
 شهید ٿي چڪو، ماءُ بیوه ٿي ويئي، ۽ ننڍڙا ڀائر
 ڪوفي ۾ پيءُ سان گڏ شهید ٿي چڪا لیکن حق
 پرستی ۽ جان نثاری جي ولولہ ۾ ڪا به کمی نظر
 نہ آئي، ننڍڙا ٻار برابر هئا لیکن فدائیت جو جذبو
 جوانن جهڙو هو، میدان ۾ ويا بهادریءَ سان لڙيا ۽
 شهید ٿي دنیا جي بچن کي هي سبق ڏئي ويا ته

ننڍي عمر حق جي راه تان قربان ٿيڻ کان روڪي
 نٿي سگهي، جي حق تي ڏکيو وقت اچي وڃي ته
 اهڙي طرح قربان ڪاه ۾ وڃڻ جو عزم ڪجي جئين
 اسان ڪري ڏيکارندو آهي.

اسام حسين زين تان زين تي آيو ته ننڍڙو شهزادو
 عبدالله بن حسن پري کان پنهنجي چاچي کي ڏسي
 دشمنن جي لشڪر کي چيريندو اسام تائين پهتو.
 جڏهن هڪ دشمن تلوار مٿي ڪٽي ۽ وار ڪرڻ تي
 چاهيو ته شهزادي امام کي بچائڻ لاءِ پنهنجي ڄاڻي
 هٿ تلوار جي آڏو ڪيا ۽ ٻئي بازو ڪٽجي ويا، ٻار
 خاڪ ۽ خون ۾ نرڙيل لڳو. امام پنهنجي ڀائٽي کي
 سيني مان لڳايو. اوچتو حرم بن ڪاهل اڳتي
 وڌيو ڪلهي مان ڪمان ڪڍي تير چله ۾ رکيو ۽
 شهزادي ڏي نشانو ڪري اهڙي زور سان تير ڇڏيو
 جو شهزادو جان بحق تسليم ٿي ويو.

آخر ۾ اسام حسين جي کير پياڪ ڇهين مهينن
 جي ٻار جي قرباني جو ذڪر ٻڌو. حضرت امام حسين
 جڏهن اڪيلو رهجي ويو تڏهن به آواز بلند ڪري
 چيو ”هل من ناصر ينصرنا“ آهي ڪو جو نصرت ڪري!
 اهو آواز اولي الامر جو هو. انهيءَ حڪم جي صاحب جو
 جو خدا جي طرف کان خدا جي مخلوق جو اولي الامر هو.

اولي الاسر جي معنيٰ آهي ” حڪم جو صاحب ”
 جا اولي الاسر پنهنجي جنس تي يعني ماڻهن تي حڪم هلائي
 سگهن ٿا پر غير جنس جهڙوڪ، گهوڙا هائي ازين
 قسم جي ٻين شين تي حڪم هلائڻ جي طاقت نٿا رکن،
 مثال طور ڪو بادشاه پنهن جي گهوڙي کي مڏ ڪري
 ته نه هو مڏ سمجهي سگهندو نڪي اهو پر خدا جي
 منتخب ڪيل اولي الاسرن ۾ الله تعاليٰ اها طاقت عطا
 ڪئي آهي جو ڪائنات جي هر ڪا شي سندن حڪم
 مڃي ٿي.

مثال طور ميدان انبيا چنڊ کي آڱر جي اشاري سان
 ٻه ٽڪر ڪري ڏيکاريو ۽ سندن وصي ٿي مڃڻ کي موٽايو.
 حضرت امام حسين عليه السلام به جنهن وقت نصرت لاءِ
 صدا بلند ڪئي ته هاڻي جي جانورن درياءُ مان جهنگ
 جي جانورن جهنگل مان، جنن خواه فرشتن سدائين
 لبيڪ بلند ڪئي ۽ زعفران حاضر ٿي امام کان جهاد
 جي موڪل گهري. امام ان کي واپس وڃڻ لاءِ فرمايو.
 ايتري ۾ علي اصغر جي ماءُ امام کي سدائين عرض ڪيو
 هر ڪا بيبي صدا استغاثه ٻڌي نصرت لاءِ تيار ٿي رهي
 آهي، اجازت ملڻ جي دير آهي، حڪم ٿئي ته مهان ۾
 اچي اوهان جي نصرت ڪن ۽ علي اصغر به آواز ٻڌڻ
 شرط هاڻڪي جهولي کان ڪيرايو آهي.

امام شهزادي اصغر کي هٿن تي کنيو ۽ ميدان ۾ اچي
 ٻڪاري چيو اي مڀاهيو منهن جي هنج ۾ کير پياڪ
 ٻار آهي ڪنهن به مذهب ۾ معصوم نٿي ظلم ڪرڻ
 روا نه آهي تن ڏينهن جو اڃا اهل آهي ٿورو ٻاڻي شهزادي
 کي ڏٺو ته هن جي جان بچي هئي . عمر بن سعد
 ٻاڻي ڏيئي کان انڪار ڪيو ۽ حرمل ڏي اشارو ڪري
 چيو ”معصوم کي اهڙو تير هڻ جو امام کي وري
 گهرڻ جي مهلت نه ملي حرمل تير ڪمان ۾ وڌو
 علي اصغر جو گلو نشان ڪيو ليڪن هن جا هٿ
 ڏڪڻ لڳا . عمر بن سعد حرمل کي چيو ڪڏهن به
 تنهن جا هٿ نه ڏڪيا اڄ توهان ڪهڙي وڌڻ آهي؟
 حرمل جواب ڏنو ته سامهون خيمي ڏي نھاري ڏس
 ته هڪ ننڍڙي معصومه نماڻا لٺ ڪڍي اشارن سان هٿي
 رهي آهي ته اهڙو غضب نه ڪر . ان ڪري منهنجا
 هٿ ڏڪڻ ٿيا . حرمل کي عمر بن سعد چيو نشان
 ڪري اڪيون پوري ڇڏ نه تير پوري نشاني تي لڳندو .
 هن ملعون تير ڇڏيو جو علي اصغر جهڙي سوتليءَ
 جو گلو وٺي حسين جي بازو ۾ کڻي ويو . امام
 حسين اصغر ڏي نھاري فرمايو تو حق جي امام جي
 نصرت ڪئي تنهن جو بي گناه خون قياست نائين
 حسين جي حقانيت ۽ بزدل ۽ ان جي مڀاه جي حيوانيت

۴ بربريت جو پورو پورو ثبوت آهي . علي اصغر جي شهادت حقيقت جو ڪامل معيار آهي ۽ امام حسين عليه السلام جي صداقت ۽ انسانيت جي اصول جو اهڙو مڪمل امتحان آهي جنهن کان بعد ٻئي ڪنهن ثبوت جي ضرورت ئي نظر نٿي اچي . امام عليه السلام ٻچن ۾ به حق پرستيءَ جو اهو روح ڦوڪي ڇڏيو هو جنهنجي نتيجي ۾ ٻچن به فداڪاري جو اهو مظاهرو ڪري ڏيکاريو جهڙو وڏن ڪيو هو . عرب جي سخت گرمي ٽن ڏينهن جي بڪ ۽ اڃ برداشت ڪرڻ ۽ هڪ اکر به شڪايت جو ظاهر نه ڪرڻ حسيني قافلي جي ٻچن جو هڪ اهڙو مانه ناز ڪارناسون آهي جنهن تي دنيا جي آزمائش ۾ حق ۽ ناحق جي جنگ ۾ حسيني قافلي جي ٻچن جي اڳيان هر انصاف پسند انسان جو سر جهڪي وڃي ٿو . ٻچن ۾ ايترو صبر ايتري شجاعت ايتري فداڪاري ۽ ايتري حق پرستي ۽ مذهب حق جي لاءِ قرباني جو اهڙو جذبو پيدا ڪرڻ واقعي حسين جو تمام وڏو ڪمال هو ۽ ڪمال تعليم جي هيءَ هڪ اهڙي منزل هئي جنهن تي گهڻا روحاني رهڻا ۽ مذهبي پيشوا امام حسين عليه السلام جي جرئت جي مقابلي ۾ اچي نه سگهندا . اهو ته آهي ڪمسن ٻچن جو حال پر حسيني قافلي ۾ ننڍڙن وٽون

چو ڪريون معصوم ۽ سڪين ۽ رقي جن جي عمر چئن يا پنج
 سالن جي مٿي تن به باوجود بک ۽ پياس جي
 اهيءَ خون مصيبتون منهنون، دشمنن جا جهيڪ
 گاڏا، گردن ۽ رسيون ٻڌايون، جن جي ڪنن مان
 در اهڙي طرح چنا ويا جو ڪن رتو رت ٿي پيا نه
 به. انهن جي لپن تي بهي صبريءَ جو هڪ حرف به
 جاري نه ٿيو. ان مان عالم آشڪار آهي ته حضرت
 امام حسين عليه السلام جي لشڪر ۽ قافلي ۾ ڪو
 هڪ به اهڙو نه هو جنهن تي امام جي روحانيت جو
 اثر نه هو ۽ هڪ هڪ صبر ۽ ايتار جو سبق امام
 کان اهڙو حاصل ڪيو هو جو قياس تائين انهن جو
 نالو باد رهندو. علي اصغر جي شهادت امام حسين
 عليه السلام جي مخالفن جي هي اصول هئڻ جو
 ڪليو دليل آهي، جي امام حسين عليه السلام مان آهي
 اصولي جنگ ڪن ها نه اها جنگ امام حسين ۽
 ان جي سپاه تائين محدود رهي ها ڇهن مهينن جي
 کير پهاڪ ٻار کي ذبح ڪري ڇڏڻ جي حد تائين
 نه وڌي ها. ظاهر آهي ته بيعت جو سوال امام حسين
 کان ڪري سگهيا ٿي ڇهن مهينن جي ٻار مان ان
 سوال جو ڪوبه تعلق نه آهي نهن ڪري کير پهاڪ
 ٻچي جو قتل ان جو ظاهر ثبوت آهي ته يزيد ۽ ان

جا طرف دار آل رسول کي ختم ڪرڻ جي پويان
 هوا، بيعت جو رڳو بهالو هو. پيغمبر اسلام جي
 نسل کي قطع ڪرڻ اهڙو مقصد ٿي نٿو سگهي جنهن
 کي ڪنهن اصولي جنگ سان تعبير ڪيو وڃي. مون
 کي پڪ آهي ته جي امام حسين بي ڪابه قرباني نه
 ڏئي ها صرف علي اصغر جي هڪ قرباني ڏني ها ته
 صرف اها هڪ قرباني نه حقانيت ۽ صداقت جو سڀ
 کان وڏو ثبوت ٿئي ها. صرف شهزادي علي اصغر
 جي شهادت مان معلوم ٿئي ٿو ته حسين عليه السلام
 الله جي انهن پيارن بدن ۾ شامل هو جن جي مشن
 ۽ تعليم صرف انسانيت جي اصلاح ۾ داخل آهي،
 انسانن کي صحيح ۽ سچو رستو ڏيکارڻ، انسانن کي
 زندگي جي اعليٰ منزلن تائين پهچائڻ ۽ انسان کي
 انهيءَ پستيءَ کان ڪڍڻ مقصود آهي جنهن ۾ حرص پرستي
 ۽ دنيا داري انسان کي مبتلا ڪري ڇڏي ٿي.
 ان نظريي سان ڏسبو ته ظاهر ٿي ويندو ته امام
 حسين عليه السلام جو لاڳاپو ڪنهن هڪ مذهب يا
 ڪنهن هڪ قوم سان نه هو، هو انسانيت جو هيرو
 هو ۽ هر انسانيت جي گڏيل ملڪيت ۽ حق ۽
 سچائي جو پرستار هو.

خادم الملت
 ميوو خان

✓

هي ڪتاب محمد هاشم عرف ميوه خان پنجنجي اماميه
پر تشنگ پريس ۾ ڇپيو ۽ انجمن اماميه اسٽيشن روڊ
حيدرآباد مان شايع ڪيو . ۱۶ فيبروري ۱۹۶۴ع
